

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
Aviz asupra proiectului de lege constituțională
pentru modificarea Constituției Republicii Moldova

Nr.2 din 11.07.2000

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.84-87/31 din 21.07.2000

* * *

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:
Pavel BARBALAT - președinte
Nicolae CHISEEV - judecător
Mihai COTOROBAI - judecător
Constantin LOZOVANU - judecător-raportor
Gheorghe SUSARENCO - judecător
Ion VASILATI - judecător-raportor

cu participarea grefierului Aliona Balaban, în lipsa nemotivată a reprezentantului Guvernului, călăuzindu-se de art.135 alin.(1) lit.c) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.c) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă adresarea Guvernului Republicii Moldova, în care se solicită avizul Curții Constituționale asupra proiectului de lege pentru modificarea Constituției Republicii Moldova, pe care Guvernul intenționează să-l prezinte Parlamentului spre examinare.

Prin decizia Curții Constituționale din 20 iunie 2000 sesizarea a fost acceptată spre examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

Avînd competența de a se pronunța asupra inițiativelor de revizuire a Constituției și în temeiul art.141 alin.(2) din Legea Supremă, examinînd materialele prezentate, audiînd informația judecătorilor-raportori, Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

1. În temeiul art.141 alin.(1) lit.d) din Constituție, la 15 iunie 2000 Guvernul Republicii Moldova a depus la Curtea Constituțională proiectul legii constituționale prin care se propune modificarea și completarea Constituției după cum urmează:

"Art. I. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 (Monitorul Oficial, 1994, nr.1, partea I; 1996, nr.54-55, art.517), se modifică după cum urmează:

1. Alineatul (3) al articolului 24 va avea următorul cuprins:

"(3) Pedepșa capitală este abolită. Nimeni nu poate fi condamnat la o astfel de pedeapsă și nici executat, decît numai pentru infracțiuni comise pe timp de război sau de pericol iminent de război, în condițiile legii".

2. Alineatele (3) și (4) ale articolului 25 se vor expune în următoarea redacție:

"(3) Reținerea persoanei nu poate depăși 72 ore.

(4) Arestarea persoanei se face în temeiul unui mandat, emis de judecător pe o durată de cel mult 30 zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Durata arestării poate fi prelungită numai de către judecător sau instanța de judecată în condițiile legii, pe un termen de cel mult 12 luni".

3. Articolul 30 se va completa cu alineatul (2) avînd următorul conținut:

"(2) De la prevederile alineatului (1) se poate deroga prin lege în

cazurile cînd această derogare constituie o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, menținerea ordinii publice și prevenirea unor infracțiuni, precum și pentru apărarea drepturilor și libertăților altor persoane".

4. Articolele 54 și 55 vor avea următorul cuprins:

"Articolul 54. Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu vor fi adoptate legi care ar suprima sau ar deprecia drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri, decît celor prevăzute de lege, compatibile cu normele internaționale unanim acceptate și necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale a statului și ale siguranței publice, pentru prevenirea tulburărilor în masă și infracțiunilor, redresarea bunăstării economice, protecția drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicarea divulgării informațiilor clasificate și garantarea imparțialității și autorității instanțelor judecătorești.

(3) Alineatul (2) al prezentului articol nu permite restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24 din Constituție.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 55. Exercițarea drepturilor și a libertăților

Orice persoană își exercită drepturile și libertățile constituționale cu bunăcredință, fără să încalce drepturile și libertățile altora".

2. Guvernul argumentează oportunitatea operării modificărilor și completărilor menționate prin necesitatea executării Hotărîrii Parlamentului nr.1447-XIII din 28 ianuarie 1998 "Privind aprobarea Programului de ajustare a legislației Republicii Moldova la prevederile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale"* . Proiectul de lege constituțională propus aduce dispozițiile Constituției în concordanță cu Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950, ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997 "Privind ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a unor protocoale adiționale la această convenție"** .

* M.O., 1998, nr.16-17, art.112.

** M.O., 1997, nr.54-55, art.502.

3. Analizînd materialele prezentate, Curtea Constituțională relevă următoarele.

Potrivit art. 141 alin. (1) lit. d) din Constituție, Guvernul este abilitat cu dreptul de a iniția revizuirea Constituției, avansarea proiectului respectiv încadrîndu-se în norma constituțională precitată.

În conformitate cu art.142 din Constituție, care prevede limitele revizuirii Constituției, subiecții cu dreptul de a iniția revizuirea Legii Supreme nu pot face propuneri pentru modificarea dispozițiilor constituționale care au ca rezultat suprimarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora.

Analiza conținutului proiectului de lege constituțională denotă că Guvernul propune modificarea unor articole din Constituție ce vizează

dreptul la viață și la integritatea fizică și psihică, libertatea individuală și siguranța persoanei, secretul corespondenței, exercițiul și restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

Curtea Constituțională consideră că propunerile de modificare a Constituției cuprinse în proiectul de lege constituțională nu vor conduce la suprimarea drepturilor, libertăților fundamentale sau a garanțiilor cetățenilor.

Art. 8 din Constituție consfințește angajamentul Republicii Moldova de a respecta Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte. Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției trebuie să fie precedată de o revizuire a acesteia.

Conducându-se de normele Declarației Universale a Drepturilor Omului de la 10 decembrie 1948, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 217-XII din 28 iulie 1990 "Cu privire la aderarea R.S.S. Moldova la Declarația Universală a Drepturilor Omului și ratificarea pactelor internaționale ale drepturilor omului"*, și de normele Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Constituțională consideră că modificarea art.24 alin.(3), art.25 alin.(3) și (4), art.30, art.54 și 55 din Constituție, în redacția propusă de Guvern, este justificată și conformă cu prevederile art.142 din Constituția Republicii Moldova.

* Veștile, 1990, nr. 8, art. 223.

Pentru considerentele expuse și avînd în vedere că, potrivit art.141 alin.(2) din Constituție, proiectele de legi constituționale se prezintă Parlamentului numai împreună cu avizul Curții Constituționale, conducându-se de art.26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.61 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională, prin vot unanim, pronunță următorul

a v i z :

1. Revizuirea Constituției este inițiată de Guvern în conformitate cu prevederile art.141 alin.(1) lit.d) din Constituția Republicii Moldova.

2. Proiectul de lege constituțională pentru modificarea Constituției Republicii Moldova nu contravine dispozițiilor art.142 alin.(1) și (2) din Constituție și poate fi prezentat Parlamentului.

3. Prezentul aviz este definitiv, nu poate fi supus nici unei căi de atac, intră în vigoare la data pronunțării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 11 iulie 2000.
Nr. 2.